

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN PHƯỚC BẢO AN

**CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN SỰ THÀNH
CÔNG CỦA HỆ THỐNG THÔNG TIN KẾ TOÁN
TRONG DOANH NGHIỆP VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH- NĂM 2018

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH

NGUYỄN PHƯỚC BẢO AN

**CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN SỰ THÀNH
CÔNG CỦA HỆ THỐNG THÔNG TIN KẾ TOÁN
TRONG DOANH NGHIỆP VIỆT NAM**

CHUYÊN NGÀNH: KẾ TOÁN

MÃ SỐ: 9.34.03.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

PGS. TS. VÕ VĂN NHỊ

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH- NĂM 2018

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
ĐỘC LẬP- TỰ DO- HẠNH PHÚC

LỜI CAM ĐOAN

Tôi cam đoan luận án tiến sĩ kinh tế “Các nhân tố ảnh hưởng đến sự thành công của hệ thống thông tin kế toán trong doanh nghiệp Việt Nam” là công trình nghiên cứu của riêng tôi.

Các kết quả nghiên cứu trong luận án là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Nghiên cứu sinh

Nguyễn Phước Bảo Ân

LỜI CẢM ƠN

Luận án này đã hoàn thành với sự hướng dẫn, hỗ trợ và động viên của nhiều cá nhân và tổ chức.

Trước tiên, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến PGS. TS. Võ Văn Nhị, người Thầy hướng dẫn khoa học của tôi, người đã khuyến khích, hướng dẫn, động viên tôi trong suốt những năm tôi làm việc ở Khoa Kế toán cũng như trong suốt thời gian tôi thực hiện luận án. Sự hướng dẫn, động viên, chỉ bảo, đóng góp ý kiến của Thầy đã giúp tôi hoàn thành luận án này.

Tôi xin chân thành cảm ơn tập thể quý thầy cô trong khoa Kế toán, trong bộ môn Hệ thống thông tin Kế toán- quý đồng nghiệp của tôi đã luôn động viên, hỗ trợ, gánh vác công việc giúp tôi hoàn thành luận án.

Tôi trân trọng cảm ơn các PGS, TS thuộc Khoa Kế toán, cũng như quý thầy cô trong trường Đại Học Kinh Tế TP. Hồ Chí Minh, đã tận tình giảng dạy tôi hoàn thành các học phần trong chương trình đào tạo tiến sĩ của nhà trường. Kiến thức từ các học phần này giúp tôi có được những kiến thức cần thiết cho việc hoàn thành luận án.

Đề đến được ngày hôm nay, tôi vô cùng biết ơn Cha Mẹ tôi, người thầy đầu tiên, người nuôi dưỡng, giáo dục và luôn hỗ trợ tôi; cảm ơn Em, người bạn đồng hành suốt cuộc đời; cảm ơn Gia đình thương yêu của tôi- năng lượng của tôi.

Cảm ơn các bạn cựu sinh viên Khoa Kế toán đang công tác tại các doanh nghiệp đã hỗ trợ tôi trong quá trình khảo sát- thu thập dữ liệu.

TP. Hồ Chí Minh

04/09/2018

MỤC LỤC

DANH MỤC BẢNG BIỂU	vii
DANH MỤC HÌNH ẢNH.....	viii
TÓM TẮT.....	xi
PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu, câu hỏi nghiên cứu.....	4
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu	6
4. Phương pháp nghiên cứu	8
5. Đóng góp mới của Luận án.....	8
6. Kết cấu luận án	9
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU	11
1.1. Giới thiệu	11
1.2. Nghiên cứu về hệ thống thông tin kế toán và sự thành công của hệ thống thông tin	11
1.2.1. Hệ thống thông tin kế toán trong doanh nghiệp.....	11
1.2.2. Sự thành công của Hệ thống thông tin.....	16
1.3. Nghiên cứu về sự thành công của Hệ thống thông tin kế toán tại Việt Nam .	18
1.4. Khoảng trống nghiên cứu.....	20
1.4.1. Thiếu các nghiên cứu kiểm định các nhân tố ảnh hưởng đến sự thành công của hệ thống thông tin.....	22
1.4.2. Thiếu các nghiên cứu về các nhân tố ảnh hưởng đến sự thành công của hệ thống thông tin kế toán.....	23
1.4.3. Thiếu các nghiên cứu về sự thành công của tổ chức hệ thống thông tin kế toán tác động đến sự thành công của vận hành hệ thống thông tin kế toán.....	23
1.4.4. Thiếu các nghiên cứu về sự thành công của hệ thống thông tin kế toán trong các doanh nghiệp Việt Nam.....	24
CHƯƠNG 2: CƠ SỞ LÝ THUYẾT.....	26
2.1. Giới thiệu	26

2.2. Sự thành công của hệ thống thông tin và nhân tố ảnh hưởng đến sự thành công của hệ thống thông tin	27
2.2.1. Sự thành công của hệ thống thông tin.....	28
2.2.1.1. Định nghĩa sự thành công của hệ thống thông tin.....	28
2.2.1.2. Mô hình sự thành công của hệ thống thông tin	31
2.2.2. Mô hình đo lường sự thành công của hệ thống thông tin	35
2.2.3. Nhân tố ảnh hưởng đến sự thành công của hệ thống thông tin.....	36
2.2.3.1. Phân loại các thành phần tác động đến sự thành công của Hệ thống thông tin	37
2.2.3.2. Biến độc lập tác động đến sự thành công của Hệ thống thông tin	39
2.2.3.3. Các nhân tố tác động đến các thành phần của hệ thống thông tin thành công	41
2.3. Mô hình chấp nhận công nghệ và sự thành công của hệ thống thông tin.....	42
2.3.1. Tổng quan về mô hình TAM	42
2.3.2. Sự phát triển và các giới hạn của TAM	43
2.3.3. TAM và sự thành công của Hệ thống thông tin.....	45
2.4. Hệ thống thông tin kế toán và các nhân tố ảnh hưởng đến sự thành công của hệ thống thông tin kế toán trong doanh nghiệp	47
2.4.1. Hệ thống thông tin kế toán.....	47
2.4.2. Các thành phần của Hệ thống thông tin kế toán	49
2.4.3. Sự thành công của hệ thống thông tin kế toán trong doanh nghiệp.....	51
2.4.4. Nhân tố ảnh hưởng đến sự thành công của hệ thống thông tin kế toán.....	52
2.4.4.1. Nhận thức về hệ thống thông tin kế toán và hành vi của người sử dụng hệ thống thông tin kế toán.....	53
2.4.4.2. Tính chất người dùng, Tính chất dự án và Sự hỗ trợ của nhà quản lý	54
2.5. Tổng hợp lý thuyết nền và các mô hình lý thuyết.....	57
2.5.1. Mô hình DeLone và McLean.....	57
2.5.2. Lý thuyết chấp nhận và sử dụng công nghệ.....	58
2.5.3. Tổng hợp các mô hình lý thuyết khác có liên quan đến nghiên cứu của Luận án	59
CHƯƠNG 3: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	64

3.1. Giới thiệu	64
3.2. Phương pháp nghiên cứu	65
3.2.1. Tổng quan về chương trình nghiên cứu	65
3.2.2. Quy trình nghiên cứu	65
3.2.3. Nghiên cứu định tính.....	68
3.2.3.1. Quy trình và phương pháp nghiên cứu.....	68
3.2.3.2. Thiết kế mô hình lý thuyết	69
3.2.3.3. Thang đo các khái niệm nghiên cứu	76
3.2.4. Nghiên cứu định lượng	89
3.2.4.1. Quy trình nghiên cứu.....	89
3.2.4.2. Dữ liệu và phương pháp thu thập dữ liệu.....	89
CHƯƠNG 4: PHÂN TÍCH KẾT QUẢ VÀ KIỂM ĐỊNH MÔ HÌNH NGHIÊN CỨU	
VÀ BÀN LUẬN KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	93
4.1. Giới thiệu	93
4.2. Nghiên cứu sơ bộ đánh giá thang đo.....	93
4.2.1. Mô hình cấu trúc và mô hình đo lường.....	93
4.2.2. Kết quả thông kê mô tả	96
4.2.3. Đánh giá độ tin cậy của thang đo.....	96
4.2.4. Đánh giá giá trị thang đo.....	99
4.2.5. Kết luận về kết quả nghiên cứu sơ bộ.....	109
4.3. Chương trình nghiên cứu chính thức	115
4.3.1. Mẫu nghiên cứu	115
4.3.2. Thủ tục nghiên cứu	116
4.3.3. Đánh giá mô hình đo lường	117
4.3.3.1. Mô hình đo lường chính thức.....	117
4.3.3.2. Đánh giá thang đo	117
4.3.3.3. Kiểm định lệch do phương pháp	122
4.3.3.4. Độ phù hợp của mô hình với dữ liệu.....	123
4.3.4. Đánh giá mô hình đường dẫn.....	124
4.3.4.1. Đánh giá vấn đề đa cộng tuyến trong mô hình cấu trúc.....	124
4.3.4.2. Đánh giá sự phù hợp và ý nghĩa thống kê của các mối quan hệ	127

4.3.4.3.	Đánh giá mức độ hệ số xác định R^2	137
4.3.4.4.	Đánh giá mức độ tác động của quy mô hệ số f^2	138
4.3.4.5.	Đánh giá khả năng tiên đoán của hệ số Q^2	139
4.3.4.6.	Đánh giá mức độ tác động của quy mô- hệ số q^2	141
4.3.4.7.	Tổng hợp kết quả phân tích dữ liệu.....	141
4.4.	Kết quả và đóng góp của nghiên cứu.....	144
4.4.1.	Kết quả mô hình đo lường	144
4.4.2.	Kết quả từ mô hình lý thuyết	146
CHƯƠNG 5: KẾT LUẬN VÀ HÀM Ý		155
5.1.	Kết luận.....	155
5.2.	Hàm ý lý thuyết và hàm ý quản trị.....	156
5.2.1.	Hàm ý lý thuyết.....	156
5.2.2.	Hàm ý quản trị.....	159
5.3.	Hạn chế của nghiên cứu và hướng nghiên cứu tiếp theo	161
5.3.1.	Hạn chế của nghiên cứu	161
5.3.2.	Hướng nghiên cứu tiếp theo.....	163
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ		
LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN		165
TÀI LIỆU THAM KHẢO		166
PHỤ LỤC		194

DANH MỤC BẢNG BIỂU

	Trang
Bảng 2.1: Một số định nghĩa phổ biến về sự thành công của hệ thống thông tin.....	29
Bảng 2.2: Các thành phần tác động đến sự thành công của hệ thống thông tin	38
Bảng 2.3: Các thành phần của hệ thống thông tin	49
Bảng 2.4: Các thành phần của hệ thống thông tin kế toán.....	50
Bảng 2.5: Tóm tắt các nhân tố ảnh hưởng đến sự thành công của hệ thống thông tin kế toán	56
Bảng 3.1: Tổng hợp khái niệm nghiên cứu và thang đo	86
Bảng 4.1: Thống kê mô tả nghiên cứu sơ bộ	96
Bảng 4.2: Độ tin cậy của thang đo	97
Bảng 4.3: Đánh giá giá trị hội tụ.....	100
Bảng 4.4: Tiêu chí HTMT	104
Bảng 4.5: Tiêu chí Fornell- Larcker	104
Bảng 4.6: Hệ số tải nhân tố chéo	105
Bảng 4.7: Độ tin cậy và giá trị hội tụ thang đo điều chỉnh	108
Bảng 4.8: Tiêu chí HTMT thang đo điều chỉnh.....	110
Bảng 4.9: Tiêu chí Fornell- Larcker thang đo sau điều chỉnh	111
Bảng 4.10: Hệ số tải nhân tố chéo thang đo sau điều chỉnh	112
Bảng 4.11: Thống kê mô tả- nghiên cứu chính thức.....	115
Bảng 4.12: Đánh giá độ tin cậy và giá trị hội tụ của thang đo.....	119
Bảng 4.13: Hệ số Fornell- Larcker và hệ số HTMT	121
Bảng 4.14: Tổng hợp kết quả tính toán chỉ số VIF.....	127
Bảng 4.15a- 4.15n: Đánh giá vai trò biến trung gian.....	130 - 134
Bảng 4.16: Tác động tổng hợp.....	136
Bảng 4.17: Hệ số xác định và hệ số xác định hiệu chỉnh.....	137
Bảng 4.18: Hệ số tác động của quy mô	140
Bảng 4.19: Hệ số tác động của quy mô khả năng dự báo liên quan	141
Bảng 4.20: Tổng hợp kết quả kiểm định các giả thuyết nghiên cứu.....	143
Bảng 4.21: Tác động trực tiếp, tác động gián tiếp và tác động tổng hợp	144
Bảng 4.22: Kết quả kiểm định các mô hình loại bỏ các thành phần chấp nhận và sử dụng công nghệ.....	153

DANH MỤC HÌNH ẢNH

	Trang
Hình 2.1: Mô hình thành công của hệ thống thông tin 2003- phiên bản cập nhật (DeLone & McLean, 2016).....	32
Hình 2.2: Mô hình đo lường sự thành công của hệ thống thông tin doanh nghiệp (Gable và cộng sự, 2003)	36
Hình 2.3: Mô hình hoá hệ thống thông tin kế toán	49
Hình 2.4: Mô hình Hệ thống thông tin thành công 1992 (DeLone & McLean, 1992) ...	58
Hình 2.5: Mô hình chấp nhận công nghệ TAM- Davis (1989).....	59
Hình 2.6: Mô hình Myers và cộng sự (1997).....	60
Hình 2.7: Mô hình hệ thống thông tin thành công mở rộng của P. B. Seddon (1997) ...	61
Hình 2.8: Mô hình đo lường sự thành công của hệ thống thông tin doanh nghiệp (Gable và cộng sự, 2003)	61
Hình 2.9: Mô hình các yếu tố ảnh hưởng đến sự thành công của hệ thống thông tin Stacie Petter và cộng sự (2013).....	62
Hình 2.10: Mô hình tích hợp sự hài lòng và chấp nhận công nghệ của Wixom và Todd (2005)	62
Hình 3.1: Quy trình nghiên cứu đề xuất – được điều chỉnh và kế thừa từ quy trình của Joseph F Hair Jr. và cộng sự (2017)	68
Hình 3.2: Mô hình đo lường sự thành công của hệ thống thông tin kế toán trong doanh nghiệp Việt Nam.....	71
Hình 3.3: Mô hình lý thuyết giả thuyết nghiên cứu các nhân tố tác động đến sự thành công của hệ thống thông tin kế toán trong doanh nghiệp Việt Nam.....	76
Hình 4.1: Mô hình cấu trúc tổng hợp.....	93
Hình 4.2: Mô hình cấu trúc chi tiết.....	94
Hình 4.3: Mô hình đo lường	95
Hình 4.4: Mô hình đo lường sự thành công của hệ thống thông tin kế toán điều chỉnh	109
Hình 4.5: Mô hình cấu trúc chi tiết chính thức	114
Hình 4.6: Thủ tục nghiên cứu chính thức	116
Hình 4.7: Mô hình đo lường chi tiết	118